I

Не у гості, а на кості
Ходили козари.
Та не пиво ж і їм буде,
А кров та пожари!

Вже зібрався Олег віщий
На вражу недолю,
Іде конем білогривим
По чистому полю.

Блищить броня цареградська,
Шолом аж палає,
І кінь його білогривий
Соколом ступає.

Олег їде чистим полем,
Грає білогривий,—
Але хто ж то коло гаю,
Як молоко, сивий?

Лиш палиця коло него
Та гуслі без струнів...
То великий старець божий,
То віщун Перунів.

І Олег до того старця
Коня повертає,
Через сідло поклонився,
Віщуна питає:

"Скажи мені, старче божий,
Перунів пророче,
Чи живо я, чи не живо
Сплющу свої очі?

І не бійся, і не тайся,
Я дармо не схочу,
Я за слово правдивеє
Тебе озолочу..."

"Та мені-то,— віщун каже,—
Нічого боятись,
А золотом твоїм, княже,
Не озолочатись.

Срібла-злота не ношу я.
Князів не боюся,
А що буде із тобою,
Я не потаюся.

Ти щасливий, пане-княже!
Недолі не знаєш,
Та, як будеш умирати,
Мене спогадаєш.

Твоя слава тепер ходить
Помежи землями,
В Цареграді прибиваєш
Ти щити на брамі.

Тебе, княже, не спиняють
Ні яри, ні гори,
Затихає під тобою
І синєє море.

Твої броні золотої
Мечі не рубають,
І острії вражі стріли
Помимо літають.

Під тобою й білогривий
Чинить твою волю:
То літає, як крилатий,
По вражому полю,

То спиниться, як камінний,
Як вудила здвинеш—
А все-таки ти від него,
Ти від коня згинеш!"

І подумав Олег віщий
Та й не довіряє,
Через гриву похилився,
Із коня злізає,

І крутую шию гладить,
І став промовляти:
"Ой коню мій, вірний коню,
Ой брате мій, брате!

Не ти ж мене, вірний коню,
З Новгорода того
Привіз мене до Києва,
До Дніпра старого?

Не з тобою ж я, мій коню,
Літав через гори?
Не з тобою я, мій коню,
Ходив і за море?

І не в твоїх же стременах
Я стояв ногами,
Коли щита в Цареграді
Прибивав до брами?

Тепер годі, вірний коню,
Годі, милий брате,
В золоті твої стремена
Мені не ступати.

У стремена не ступати,
В сідлі не сидіти
І з тобою в чистім полі
Вітром не летіти...

Гуляй собі, вірний коню!
А ви, мої діти,
У зелену паполому*
Коня одягніте,

І давайте йому пити
Із мої криниці,
І давайте йому їсти
Ярої пшениці!.."

І вірнії його слуги
Білогрива взяли,
А другого — вороного,
Князеві подали.

II

Ба надходить і проходить
Не час, не година,

Аж гуляє Олег віщий,
Гуляє дружина;

І срібнії, й золотії
Чари вихиляють,
І давнії, і новії
Бійки споминають.

"А що ж кінь мій білогривий?"
Олег запитався.
"Не питайся, милий княже! —
Слуга обізвався.—

Давно уже білогривий
Гуляє на волі,
Коло Дніпра широкого
На чистому полі;

І вовки його годують,
Птахи доглядають,
Буйні вітри його чешуть,
Дощі вимивають.

І на ньому уже, княже,
Зіллям зелениться
Не зелена паполома —
Зелена травиця".

І тримає Олег чару
Та й не вихиляє,
Похилився головою
Та й собі гадає:

"Не чекав же мої смерті,
Згинув білогривий,
А де ж слова твої віщі,
Віщуне ти сивий?"

І поїхав Олег віщий,
Поїхали гості.
Коло Дніпра на березі
Оглядають кості.

Там дощі їх вимивають,
Порох присипає,
І над ними буйний вітер
Траву хилитає...

І Олег на білий череп
Наступив ногою І говорить:
"Спи, мій коню,
В мирі та спокою!

Спи, мій коню, у спокою,
Піском засипайся,
Жовтим піском засипайся,
В траву завивайся.

Та не жалуй на Олега,
Що він тебе кинув,
Що без него ти без слави
Серед поля згинув...

Не на князя, коню, жалуй,
Не на пана свого,
На віщуна, коню, жалуй,
Віщуна старого!.."

Але знати, пане-брате,
Того не бувало,
Щоби слово віщунове
Дармо пропадало.

І ще кості білогрива
Вода не обмила,
Як гадюка у черепі
Гніздо собі звила.

І тілько лиш Олег віщий
Череп наступає,
А гадюка із черепа
Вже дюри шукає.

Олег череп наступає,
Похитнути хоче,
А гадюка із черепа
Пнеться через очі.

Олег мову починає,
З віщуна сміється,
А гадюка із черепа
І пінить, і в'ється.

Олег мови не кінчає,
Скочив, як на муках:
Йому в ногу засмокталась
Чорная гадюка.

І промовив Олег віщий:
"Твоя правда, сивий!
Згубив мене мій кінь вірний,
Мій кінь білогривий!"

Зеленіє на могилі
Свіжая дернина;
Над Олегом п'є-гуляє
Сивая дружина.

І срібнії, й золотії
Чари вихиляє,
І давнії, і новії
Бійки споминає.